

Riksdagens snabbprotokoll

2025/26:84

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 6 mars

Kl. 09.00–10.11

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2025/26:24 för torsdagen den 26 februari i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från utrikesutskottet.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:350

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:350 Undersökning om skolelevers attityder och syn på minoritetsgrupper av Clara Aranda (SD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 mars 2026.

Skälet till dröjsmålet är arbetshopning.

Stockholm den 5 mars 2026

Utbildningsdepartementet

Simona Mohamsson

Interpellation 2025/26:367

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:367 Motorvägsbron i Södertälje

av Kerstin Lundgren (C)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 mars 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 5 mars 2026

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2025/26:159 till civilutskottet

2025/26:165 till socialutskottet

Redogörelse

2025/26:OSSE1 till utrikesutskottet

§ 4 Svar på interpellation 2025/26:357 om Sveriges EU-avgift i förhandlingarna om nästa långtidsbudget

Anf. 1 EU-minister JESSICA

ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Matilda Ernkrans har frågat mig hur jag avser att verka för att Sveriges EU-avgift inte ska öka i den omfattning som nu föreslås, vilka konkreta åtgärder jag och regeringen vidtar i förhandlingarna för att säkerställa att den svenska rabatten bibehålls eller förstärks, om jag och regeringen är beredda att motsätta oss en flerårig budgettram som innebär en så kraftig kostnadsökning för Sverige samt hur jag avser att agera för att minska budgetens totala omfattning och därmed begränsa medlemsstaternas avgifter.

Låt mig börja med att konstatera att regeringens budgetrestriktiva linje i förhandlingarna är väl förankrad i riksdagen och välkänd bland övriga medlemsstater. Kommissionens förslag är alldeles för expansivt. Det uppgår till cirka 2 000 miljarder euro för perioden 2028–2034, vilket är en kraftig ökning jämfört med dagens nivåer. Enligt regeringens beräkningar kan Sveriges EU-avgift komma att öka markant till följd av förslaget. Det är naturligtvis inte acceptabelt, och vår ingång i förhandlingarna är att den totala volymen måste minska.

Den svenska EU-avgiften måste hållas nere. Detta uppnås genom att utgiftsvolymen begränsas och genom att våra rabattarrangemang förnyas. Neddragningar och omprioriteringar är nödvändiga för att säkerställa detta.

Det budskap som regeringen konsekvent har fört fram i förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram är att budgeten fortsatt ska uppgå till omkring 1 procent av EU:s bruttonationalinkomst. Det är viktigt att EU:s framtida budget är förenlig med sunda offentliga finanser i medlemsstaterna och bevarandet av nationellt finanspolitiskt manöverutrymme. Hållbara statsfinanser i medlemsstaterna är en förutsättning för att kunna möta dagens och morgondagens utmaningar.

Regeringen verkar aktivt och tillsammans med en grupp likasinnade medlemsstater för att hålla nere budgetvolymen och förnya rabattarrangemangen. En indikation på att Sveriges budskap om rabatter når fram är att det nu finns en skrivning som öppnar för fortsatta rabatter i den senaste förhandlingsboxen.

Regeringen framför fortsatt budskapet att EU-budgeten bör fokusera på områden där EU har ett tydligt mervärde, särskilt där åtgärderna har en tydlig gränsöverskridande EU-nytta och där stordriftsfördelar kan uppnås. I enlighet med detta vill regeringen se en politik och en budget som bättre avspeglar EU:s aktuella utmaningar och regeringens fyra prioriteringar: kriget, konkurrenskraften, klimatet och kriminaliteten.

Själv har jag haft möten med kommissionärer och kollegor från många andra medlemsstater. I samband med allmänna rådet den 17 mars har jag bjudit in till en arbetsfrukost för att diskutera denna fråga med kollegor från åtta andra länder.

Den fleråriga budgetramen står på dagordningen för stats- och regeringschefernas möte i Europeiska rådet den 19–20 mars och den 18–19 juni. Den uttalade ambitionen är att nå en förhandlingsuppgörelse i slutet av detta år. Om det är möjligt återstår att se.

Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka EU-ministern för svaret, även om jag måste säga att det lämnar en del övrigt att önska.

Vi – Sverige, jag och ministern – befinner oss i en tid då osäkerheten ökar och då den internationella oron kräver beslut och besked från oss om hur vi ska agera på den internationella arenan nästan varje timme och varje dag. Jag måste säga att oron är stor när vi har en regering som i det här läget har satt sig själv i ett skruvstäd med ett parti som inte ens gillar den internationella, eller europeiska, arenan och som egentligen inte ens tycker att Sverige ska vara där.

I detta läge väntar en av många förhandlingar, nämligen den om EU:s nästa långtidsbudget, den så kallade fleråriga budgetramen. Den brukar beskrivas som "the mother of all negotiations", och det är inte utan anledning. Det handlar om EU:s budget för de kommande sju åren och om hur stora avgifter ett land som Sverige ska betala. Det handlar alltså om mycket stora pengar. Förhandlingen hålls samman i en helhet under allmänna rådet, där Sverige representeras av EU-minister Jessica Rosencrantz.

Förslaget från EU-kommissionen pekar mot en budget på omkring 2 000 miljarder euro, vilket är historiskt omfattande. För Sveriges del kan detta

innebära att den svenska EU-avgiften ökar med 60 procent. Det skulle innebära en dramatisk kostnadsökning, och det är pengar som i slutändan ska betalas av svenska skattebetalare, svenska hushåll och svenska företag.

När Rosencrantz förhandlar för Sverige gör hon det med ett extra ansvar. Regeringens egen finansminister har varit tydlig med att pengarna för de kommande åren i praktiken är slut i den svenska plånboken. Med andra ord: Ladorna är tömda. I detta läge riskerar alltså Sveriges EU-avgift att öka kraftigt. Det är naturligtvis oacceptabelt.

När EU:s nuvarande långtidsbudget förhandlades fram lyckades den dåvarande regeringen säkra en historiskt stor rabatt på den svenska EU-avgiften. Den rabatten var avgörande – den gjorde att Sverige kunde fortsätta att vara en konstruktiv medlem i EU samtidigt som skattebetalarnas intressen värnades.

Nu väntar nya förhandlingar. Hur kommer den här regeringen att agera i allmänna rådet, där EU-minister Jessica Rosencrantz representerar Sverige?

Ansvaret ligger hos regeringen. Vi här i Sverige har rätt att få veta hur regeringen tänker förhindra att Sveriges EU-avgift ökar så kraftigt, hur regeringen säkerställer att den svenska rabatten bibehålls eller förstärks, om regeringen är beredd att motsätta sig en långtidsbudget som innebär en dramatisk kostnadsökning för Sverige och hur regeringen tänker arbeta för att minska budgetens totala omfattning.

Det är ju här kärnan i frågan ligger. Detta är en av Europas tuffaste förhandlingar. Det är den tuffaste budgetförhandlingen – the mother of all negotiations. Det kräver en regering som är beredd att ta strid för hela Sverige. Det kräver mer än politiska slagord. Om jag får säga det rakt ut: Det kräver mer än att bjuda åtta ministrar på frukost.

Anf. 3 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag tackar ledamoten Ernkran för frågan.

Lyssnaren kan möjligen tro att det finns stora skillnader i den här kammaren när det gäller synen på EU:s budget. Jag är väldigt glad för att samtliga åtta partier i Sveriges riksdag tvärtom har en bred samsyn. Jag tror att det är en väldigt styrka för Sverige i den här förhandlingen; precis som ledamoten var inne på är det en mycket tuff förhandling. Jag värnar denna enighet och tycker att den är viktig.

Om det nu är konflikt som ledamoten söker i den här debatten kan jag påminna henne om en sak: Senaste gången som Socialdemokraterna ansvarade för att förhandla en EU-budget blev resultatet en coronafond på totalt 750 miljarder euro, varav 390 miljarder euro var rena bidragspengar till länder i Europa med dåligt skött ekonomi. Kostnaderna för detta står vi med nu, och det kommer vi att göra under lång tid framöver. På vilket sätt var det att värna svenska skattebetalare?

Jag kan garantera ledamoten att vi i dessa förhandlingar arbetar för att se till att vi tydligt får genomslag

för svenska intressen och prioriteringar. Det är viktigt att göra detta tillsammans med andra länder som delar vår syn att EU-budgeten inte kan tillåtas att expandera hur som helst. Där är exempelvis vårt samarbete med åtta andra medlemsstater mycket viktigt.

Men vi gör också vårt jobb här hemma för att värna skattebetalarna och medborgarna. Vi gör det som krävs, nämligen stora investeringar i svenska folkets trygghet och säkerhet. Vi slösar inte pengar, som ledamoten antyder, utan vi gör det nödvändiga, med satsningar rättsväsen, försvar, vägar och järnvägar.

Jag vågar knappt tänka på vad som hade hänt om Sverige hade haft en vänsterregering med partier som hela tiden velat se mer invandring, högre bränslepriser och större lån som drivit upp inflationen och som varken haft kraften eller åtgärder mot de kriminella gängen.

Vi har städat upp efter den situation Socialdemokraterna lämnade efter sig, med 10-procentig inflation, tillväxt på 22:a plats i EU, hög arbetslöshet på grund av stor migration och dålig integration, utbredd grov kriminalitet och en stor underhållsskuld i infrastruktur och försvar.

Jag förvånas över Socialdemokraternas tonläge eftersom de ju säger att de står bakom många av investeringarna. Vad är det man vill avvika från? Vill de inte göra satsningar på försvaret? Vill de belåna medborgarna och skattebetalarna? Vill de höja skatten för hårt arbetande människor?

Vi tar ansvar här hemma, och vi tar ansvar för EU:s budget. Jag tror att de flesta vi det här laget är väl medvetna om svensk position, för jag tar upp den på vartenda möte jag har med kommissionärer och andra medlemsstater. Vi vill se prioriteringar när det gäller EU:s stora utmaningar: kriget i Ukraina, kriminaliteten, klimatet och konkurrenskraften. Vi är tydliga med att det behövs omprioriteringar, det vill säga att EU behöver lägga lite mindre pengar på sådant som traditionellt har varit en stor del i EU:s budget, till exempel sammanhållningspolitik, och lägga mer fokus på nutidens riktigt stora frågor.

Jag uppskattar att vi har en samsyn, och jag tror inte att vi behöver skapa påhittade konflikter. Men om det är något specifikt där ledamoten menar att Sverige borde driva en annan linje får hon givetvis gärna framföra det. Vi kommer dock med enfaset att fortsätta att driva på för våra ingångar i detta. Det faktum att vi fick in ett omnämnande av rabatten i den i den förhandlingsbox vi fick av det danska ordförandeskapet var en stor framgång och något som gjorde ganska många länder ganska irriterade. Vi och de övriga länderna som har rabattarrangemang i dag står ganska ensamma där, men vi kommer att driva på för att vi ska ha en rättvis bördefördelning och därmed också en rabatt för Sverige och svenska skattebetalare.

Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Det här är inte vilken EU-förhandling som helst; det här är den förhandling som avgör hur Sveriges avgift till EU kommer att se ut de kommande

sju åren. Sverige ska vara en konstruktiv, tuff, hård och arbetande förhandlare, och det finns ett starkt mandat för regeringen att hålla nere EU-avgiften och att säkra och kanske förstärka rabatten. De enda som kan leverera på detta är ministern och regeringen, för det är ni som är ansvariga för förhandlingarna. Förhandlingarna om EU:s budget avgörs inte sista natten utan i början av förhandlingarna när man bestämmer sig för att göra jobbet, och den enda som kan göra jobbet och som har ansvaret är regeringen. Därför behöver det granskas vad regeringen och ministern gör.

Det här är en förhandling, the mother of all negotiations, som är så mycket mer än politiska slagord. Det här handlar om leverans. I dag ligger ett förslag på bordet som riskerar att öka Sveriges EU-avgift med uppemot 60 procent. Förhandlingar bygger på hårt arbete och trovärdighet.

Här hemma har arbetslösheten ökat kraftigt. 100 000 fler är arbetslösa, vi har rekordmånga konkurser. Regeringen har själv sagt att pengarna i praktiken är slut för de kommande åren. Ladorna är tomma. Med Kristersson och Åkesson har Sverige gått back 363 miljarder kronor, och man lånar nu pengar till skattesänkningar för dem med de allra högsta inkomsterna och låter vanligt folk stå för notan för den så viktiga försvarsutbyggnaden. Många företag och familjer upplever att de har fått allt svårare att få ihop ekonomin. Detta är verkligheten för många svenskar, och i det läget riskerar den svenska EU-avgiften att öka dramatiskt.

Det stämmer att EU:s budget växte också under förra långtidsbudgeten. Men den dåvarande regeringen gjorde då något avgörande, nämligen förhandlade fram en historiskt stor svensk rabatt. Därför kunde Sverige acceptera en större budget utan att svenska skattebetalare drabbades lika hårt.

Om Rosencrantz och regeringens svar på en potentiell avgiftshöjning på 60 procent är att bjuda några kollegor på frukost är ambitionsnivån alldeles för låg. En frukost löser inte en budgetkonflikt på tusentals miljarder. Det krävs något mer för att leverera samma resultat som sist, exempelvis en historiskt stor rabatt.

Det finns problem, inte bara med trovärdigheten i den ekonomiska politiken på hemmaplan utan också när det gäller bristen på hårt jobb och det faktum att regeringen har knutit sig så hårt till ett parti som i grunden är EU-kritiskt och skeptiskt till europeiskt och internationellt samarbete. Sverige kan inte gå svagt in i Europas tuffaste förhandling.

Regeringen har här och nu ansvar för dessa förhandlingar, så hur gör Rosencrantz och regeringen jobbet? Det är ett jobb som behöver göras varje dag och varje timme för svenska intressen. Regeringen har en dålig ekonomisk politik i bagaget och har knutit sig till ett parti som egentligen inte vill att Sverige ska vara på denna arena. Hur gör man jobbet och levererar resultat här och nu? Det är avgörande.

Anf. 5 EU-minister JESSICA
ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag förvånas lite över den bild som målas upp av att det finns en massa olika åsikter här inne. Det är som sagt åtta partier som tydligt står bakom regeringens position i detta.

Jag förvånas också över Socialdemokraternas tonläge här hemma eftersom de ju står bakom de investeringar som nu görs. Vi har gjort upp om försvarets finansiering, men nu verkar Socialdemokraterna snarast vara i chock. Antingen vill Socialdemokraterna bryta uppgörelsen om att finansiera försvaret och fortsätta att låna eller så hade de planerat att dölja sina skattehöjningar för svenska folket. Vad är det ni inte vill göra? Vill ni inte rusta upp försvaret, vill ni inte satsa på rättsväsendet eller vill ni inte se till att vanliga, hårt arbetande svenskar får mer pengar i plånboken? Vad exakt är ni emot?

Socialdemokraterna står snarast för en bakvänd konjunkturpolitik. När inflationen var hög ville oppositionen spendera mer, vilket hade förvärrat inflationen. Nu när vi har vunnit över inflationen säger Socialdemokraterna att vi borde hålla igen, trots att det är lågkonjunktur och regeringen som allra mest behöver göra sitt för att ge Sveriges ekonomi en skjuts framåt. När vi förväntar oss att ekonomin ska gå bättre tycker Socialdemokraterna att det är läge att spendera lite mer.

Socialdemokraterna saknar dessutom ytterligare 50 miljarder i finansiering till allt ni lovar till 2028, vilket motsvarar skattehöjningar på 2 200 kronor per månad för en vanlig familj. Socialdemokraternas tänkta samarbetspartier, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, har hela tiden ropat efter mer lån, till och med när inflationen var som högst.

Nej, jag blir ganska bekymrad när jag hör Socialdemokraternas tonläge om den ekonomiska situationen här hemma.

När det gäller budgetförhandlingarna i EU var det som sagt bra att Sverige fick en stor rabatt. Men i den senaste förhandlingen fick EU också en coronafond på 750 miljarder euro, varav 390 miljarder euro i rena bidragspengar. Detta lyckades den socialdemokratiska regeringen också förhandla fram.

Som jag sa jobbar regeringen och jag nu intensivt för att få genomslag för de svenska positionerna. Vi ingår tillsammans med Danmark, Finland, Tyskland, Österrike, Nederländerna, Irland, Belgien och Frankrike i en likasinnad grupp där vi regelbundet möts och diskuterar förhandlingen, både på tjänstemannanivå och på politisk nivå. Inför att den första förhandlingsboxen skulle presenteras av det danska ordförandeskapet träffades exempelvis gruppen på politisk nivå på initiativ av mig själv och min österrikiska kollega. Och jag hade nog inte ett enda bilateralt möte med någon av mina kollegor under hela förra året utan att ta upp EU-budgeten. Jag själv, finansministern och inte minst statsministern är mycket tydliga i våra respektive sammanhang.

Jag skulle vilja påstå att den svenska budgetrestriktiva positionen är så pass känd att mina ministerkollegor kan upprepa den i sömnen. Den älskas inte av alla, långt ifrån, men vi håller i den hårt för att det är av svenskt intresse.

Tidigare nämnda länder är inte överens om allt, men vi är överens om att hålla nere volymen och att värna den moderna strukturen i kommissionens förslag, med ökat fokus på konkurrenskraft, säkerhet och försvar. Vi står särskilt nära Österrike, för att nämna ett land som också driver att budgetvolymen inte ska uppgå till mer än 1 procent av EU:s samlade bni. Även Nederländerna står oss mycket nära. Vi jobbar också tajt i den krets som i dag har rabatter eller så kallade korrigeringsmekanismer för sin avgift.

Att stå tillsammans, inte bara över en frukost utan på många möten, har betydelse. Varje dag arbetar och krokar vi arm med andra länder som delar våra positioner. Att vi fick in en skrivning om rabatterna redan i förhandlingsboxen från det danska ordförandeskapet var som sagt mycket viktigt. Jag kan säga att det var ganska upprörd stämning på mötet eftersom många länder direkt motsätter sig att det finns rabattarrangemang, men Sverige kommer att fortsätta att kämpa för det.

Jag värnar som sagt att vi har en bred och stark samsyn i Sveriges riksdag. Det tror jag är en styrka för Sverige.

Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr talman! Det här är i grunden en fråga om trovärdighet, hårt arbete och ansvar. EU:s nästa långtidsbudget avgör hur stora avgifter Sverige ska betala under många år framöver. Här kan regeringen faktiskt inte skylla på Socialdemokraterna, för precis som Rosencrantz säger finns det ett starkt stöd från Sverige och från Socialdemokraterna för de svenska prioriteringarna.

Den här frågan avgörs av hur väl Rosencrantz och regeringen gör jobbet. Hittills har det jobb som Rosencrantz och regeringen har gjort i de förhandlingar som pågår här och nu gett resultatet att Sveriges avgift riskerar att öka med uppemot 60 procent. Det är en mycket stor kostnad i ett läge där svenska hushåll och företag redan har det tufft ekonomiskt och där regeringen redan har tömt ladorna.

Sverige behöver göra jobbet. Regeringen behöver göra jobbet: bygga starka allianser, driva kravet på en återhållsam budget och säkerställa att den svenska rabatten kvarstår. Det behöver göras varje dag, hela tiden, kanske med nya innovationer, men hittills har resultatet varit magert.

Låt oss vara ärliga. Sverige kan inte försvaga sin egen ekonomiska trovärdighet här på hemmaplan och samtidigt hoppas vinna de tuffaste budgetförhandlingarna i EU. Det kräver mer än så. Det kräver en regering som gör jobbet och som prioriterar hela Sveriges intressen. I Europas tuffaste budgetförhandling räcker det inte att hoppas på ett bra resultat, utan man måste vara beredd att göra jobbet, speciellt när man själv har

kört sönder den svenska ekonomin och sitter i knät på ett parti som helst inte vill att Sverige ska vara med i den internationella förhandlingen.

Den här gången kan regeringen inte skylla på Socialdemokraterna. Det här är regeringens ansvar. Det är regeringen som måste göra jobbet. Det är regeringen som måste leverera. Budgetförhandlingarna avgörs här och nu, i ett tidigt skede, inte den sista natten. Gör jobbet!

Anf. 7 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Eftersom Socialdemokraterna sitter i knät på Vänsterpartiet och Miljöpartiet blir jag som svensk väljare ganska bekymrad. När vår tids stora utmaningar handlar om att stärka svensk och europeisk ekonomi, bygga militär förmåga och bygga upp vår säkerhet är Vänsterpartiet och Miljöpartiet inte några bra partier att hålla i handen, så som Socialdemokraterna gör. Därtill har vi hela den stora utmaningen att lägga om EU:s migrationspolitik. Inte heller där är Vänsterpartiet och Miljöpartiet några goda krafter att hålla i handen om man vill ha ordning och reda.

När det gäller själva budgetförslaget, som är det vi egentligen ska prata om – även om jag förstår att det är valår och Matilda Ernkrans gärna vill blanda in mycket annat – har vi fått ett förslag från kommissionen som innebär en kraftig ökning av den svenska avgiften. Ledamoten beskriver att Sverige efter det har bedrivit ett dåligt förhandlingsarbete, men vi har alltså inte fått några nya budgetsiffror. Det vi däremot har lyckats få till är en väldigt tydlig skrivning om att vi ska ha med frågan om rabatter i de fortsatta förhandlingarna. Detta ser jag som en framgång från svensk sida.

Det kommer att vara en lång förhandling framöver där det är viktigt att vi fortsätter att hålla fast vid våra svenska, tydliga positioner, vilket vi naturligtvis gör. Det är ju the mother of all negotiations, som ledamoten har sagt flera gånger nu.

Vi står mot 26 andra länder som ibland har liknande intressen, ibland helt andra intressen, så det kommer att bli en jättetuff förhandling. I detta värnar jag att vi har en stark och bred samsyn i Sveriges riksdag, och jag påpekar också ofta för andra länder att vi är åtta partier som har samma standpunkt.

Jag kan gärna ta en debatt i sak, om det är något som ledamoten vill att vi ska göra annorlunda, men att hitta på konflikter bara för att det är valår tror jag kanske är lite dumt och också lite destruktivt nu när vi går in i den stora förhandlingen.

Jag tror inte att det finns ett enda land som har missat den svenska, väldigt tydliga, positionen, att vi ska ha en bättre, inte större, budget där fokus ligger på säkerhet och konkurrenskraft. Detta kommer att vara min prioritet i de fortsatta förhandlingarna också framåt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellationerna 2025/26:359 och 360 om rättssäkerhet och civilsamhällets roll i svenskt bistånd

Anf. 8 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Lotta Johnsson Fornarve har frågat mig hur jag säkerställer att försiktighetsprincipen tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt, så att likabehandling upprätthålls.

Lotta Johnsson Fornarve har också frågat mig om jag anser att regeringen behöver se över sina riktlinjer och direktiv till Sida när det gäller utbetalning av humanitär stöd till civilsamhällets organisationer, mot bakgrund av det indragna stödet till Islamic Relief.

Olle Thorell har frågat mig hur jag och regeringen säkerställer att tillämpningen av försiktighetsprincipen inom biståndet bygger på tydliga och rimliga kriterier, så att organisationer vet vad som krävs och kraven inte blir omöjliga att uppfylla.

Olle Thorell har även frågat mig hur vi säkerställer att Sidas bedömningar är sakliga och lika för alla organisationer och att ingen aktör riskerar att bedömas hårdare på grund av indirekta associationer eller religiös bakgrund.

Avslutningsvis har Olle Thorell frågat mig hur jag och regeringen avser att säkerställa att styrningen av Sida inte skapar osäkerhet eller uppfattas som politisk detaljstyrning i enskilda ärenden.

Sverige är en av världens största biståndsgivare. Med detta generösa bistånd kommer ett ansvar att se till att svenskt stöd används där det gör störst nytta för människor i behov av hjälp. Svenska skattemedel ska inte riskera att ens hamna i närheten av extremister, och regeringen arbetar intensivt för att säkerställa att det inte sker.

Regeringen har meddelat föreskrifter om att Sida i sin verksamhet ska säkerställa att stöd inte ges till organisationer som stöder antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism eller terrorism eller som undergräver kvinnors och flickors rättigheter. Sida har även uppdragits att stärka sin kapacitet att göra egna systematiska bedömningar av risker och lämplighet i val av partner. Det följer av grundlag att Sida i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet.

Regeringen styr Sida genom beslut om myndighetens instruktion och genom att besluta om uppdrag i regleringsbrev eller i särskilda beslut. Det är dock upp till Sida att självständigt tillämpa reglerna och fatta beslut i enskilda fall.

Det är viktigt att komma ihåg att ingen organisation har någon rätt till svenska biståndspengar. Vi ger bistånd för att stödja människor i nöd, inte för att stödja biståndsorganisationer.

Anf. 9 OLLE THORELL (S):

Herr talman! Jag tackar biståndsministern för svaret, men jag måste tyvärr säga att det knappt alls berör de frågor jag har ställt. Min fråga handlade inte om

huruvida extremism ska bekämpas. Det ska man självklart göra. Där råder ingen som helst tvekan. Svenska skattemedel ska självfallet aldrig gå till våldsbejakande extremism, antisemitism eller terrorism eller till organisationer som på något sätt undergräver demokrati och mänskliga rättigheter. Det är en självklar princip, men det är ju inte det interpellationen handlar om.

Interpellationen handlar om en annan princip, nämligen hur staten fattar beslut. I det här fallet konstaterar Sida själva att man inte har funnit några kopplingar mellan Islamic Relief och extremistiska miljöer. Ändå stoppas stödet, inte därför att organisationen har gjort något fel eller därför att man har funnit oegentligheter utan därför att det inte till hundra procent kan garanteras att något inte kan hända i framtiden. Det är en helt orimlig försiktighetsprincip.

Herr talman! Det finns ingen organisation i världen som kan uppfylla sådana krav. Just därför har nu stora delar av civilsamhället via organisationer som Concord, Fremia och Forumciv gjort något mycket ovanligt. De har JO-anmält Sida. De menar att beslutet väcker allvarliga frågor om proportionalitet, rättssäkerhet och objektivitet i myndighetsutövningen.

Det här handlar alltså inte bara om en organisation. Det handlar om den svenska förvaltningsmodellen och om beslut ska fattas utifrån tydliga och förutsägbara kriterier eller hypotetiska riskbedömningar.

Herr talman! Islamic Relief är inte heller vilken organisation som helst. Det är en väletablerad, globalt aktiv humanitär aktör som under decennier har samarbetat med Sverige och andra internationella givare. De arbetar i några av världens svåraste humanitära kriser. Med unik kompetens når de människor i konflikter och katastrofer där få andra kan verka, till exempel i Sudan, i Jemen och i Mali.

I en omfattande utvärdering som Sida själv beställde beskrivs Islamic Relief som en mycket samvetsgrann organisation med stark riskmedvetenhet och mycket goda kontrollsystem. Det här är alltså inte en organisation som saknar kontroll, tvärtom.

Bistandsministern säger också i sitt svar att ingen organisation har rätt till svenska biståndspengar. Jag håller med. Det är självklart sant. Men det missar ju själva poängen. Ingen organisation har rätt till bistånd, men alla organisationer i Sverige har rätt att behandlas rättssäkert och likvärdigt av staten. Det är själva kärnan i rättsstaten, och det är just det som nu utmanas och ifrågasätts och som riskerar att urholkas med regeringens hantering.

Det här upplever jag och Socialdemokraterna vara ett stort problem. Ser inte statsrådet det?

Anf. 10 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på min interpellation, även om jag också önskar att det hade varit mer utförligt.

Den här debatten handlar om så mycket mer än om att en organisation, i det här fallet Islamic Relief, inte har fått sin ansökan om bidrag beviljad. Den handlar

om att regeringens riktlinjer till myndigheten Sida har lett till godtycklighet och rättsosäkerhet.

Hanteringen av Islamic Relief har oroat stora delar av civilsamhället och även lett till en JO-anmälan. Det är mer än uppenbart att något måste göras. Riktlinjer och direktiv till myndigheten måste ses över så att de tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt i enlighet med principen om likabehandling.

Att Islamic Relief helt nekas bidrag är faktiskt helt oförståeligt. Organisationen har varit en betrodd och uppskattad partner till Sida i över tio år och erhållit ett relativt stort stöd för sitt humanitära arbete. Ingen allvarlig kritik har riktats mot organisationen under den tiden. Tvärtom har organisationen fått goda omdömen vid tidigare utvärderingar.

Trots det har nu Sida sagt nej till organisationens ansökan om humanitärt stöd. Beslutet kom efter en särskild granskning av Center mot våldsbejakande extremism. Men varken Sida eller Center mot våldsbejakande extremism ser tecken på att verksamheten är antidemokratisk eller våldsbejakande eller att det finns kopplingar till sådana miljöer i nuvarande styrelse och ledning.

Trots det har Sida dragit in stödet till organisationen och beslutat sig för att ta det säkra före det osäkra genom att tillämpa en så kallad försiktighetsprincip – en princip som är oerhört svår att bemöta när det inte finns någon saklig grund för kritiken. Det är en godtycklighet och rättsosäkerhet som riskerar att få konsekvenser för hela civilsamhället.

Självklart ska inga skattepengar gå till våldsbejakande extremister eller antidemokratisk verksamhet. Där är vi helt överens. Kontroll och granskning är självklart en viktig del i en öppen och rättssäker förvaltning. Men den nuvarande strikta tolkningen av försiktighetsprincipen riskerar att begränsa civilsamhällets möjligheter att verka. Det öppnar för rättsosäkerhet och godtycklighet.

Hanteringen av Islamic Relief berör som sagt hela civilsamhället och skapar nu stor oro bland civilsamhällets organisationer, på goda grunder. Det handlar helt enkelt om hur långt en försiktighetsprincip kan sträckas utan att urholka grundläggande förvaltningsrättsliga principer. Det är uppenbart att en strikt tillämpning av försiktighetsprincipen kan få betydande konsekvenser i förhållande till likabehandlingsprincipen i Sidas styrning.

Jag vill att ministern svarar lite tydligare på våra frågor. Hur säkerställer ministern att försiktighetsprincipen tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt så att likabehandling upprätthålls? Och anser ministern, mot bakgrund av det indragna stödet till Islamic Relief och hur det har hanterats, att regeringen behöver se över sina riktlinjer och direktiv till Sida när det gäller utbetalning av humanitärt stöd till civilsamhällets organisationer?

Anf. 11 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Tack till Olle Thorell och Lotta Johnsson Fornarve, som har initierat den här

interpellationsdebatten! Tack även till biståndsmministern, som är här och svarar på interpellationerna!

Jag håller med interpellanterna om att det egentligen inte svaras på de riktiga frågorna om det här med försiktighetsprincipen, vad det får för innebörd för kommande utbetalningar och så vidare. Man blir också lite brydd över hela försiktighetsprincipen.

Biståndsministern säger i sitt svar att svenska skattemedel inte ska riskera att ens hamna i närheten av extremister. Samtidigt ser vi att man använder biståndspengar till att betala just en extremist, presidenten i Somalia, som har uttalat sig extremt antisemitiskt. Man betalar även ut pengar till HTS i Syrien, som är en tidigare terrorkopplad grupp. Så vad menar man egentligen? Ska försiktighetsprincipen gälla vissa organisationer men inte de betalningar man själv gör? Jag får inte riktigt ihop det. Jag skulle vilja veta vad exakt det är man menar.

Biståndsministern listar de organisationer, eller den typ av organisationer, som inte ska få stöd. Det handlar om antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism och terrorism eller undergrävande av kvinnors och flickors rättigheter.

När det gäller kvinnors och flickors rättigheter är Islamic Relief en av de första organisationerna som har satt ljuset på det här med kvinnlig könsstympning och arbetat aktivt mot det i väldigt många år.

Jag håller också med om det som Olle Thorell pratade om tidigare – att Islamic Relief arbetar på ställen där andra organisationer inte kommer in. De har ett enormt förtroende i de länder där de arbetar. Nu verkar det som att de kommer att tvingas flytta 22 hjälparbetare från Sudan, där det krävs enormt mycket humanitärt arbete, och förmodligen 50 från Etiopien på grund av det bristande stödet från Sverige.

Jag har en annan undran om den här listan. Man har inte med islamofobi som ett kriterium för att en organisation inte ska få skattepengar. Är det något som finns med på listan som Sida ska arbeta utifrån?

När man säger att man inte kan utesluta flyttar man i praktiken över bevisbördan på den granskade parten i stället för att själv bevisa att något har gått fel. Hur sjutton ska organisationer kunna leva upp till detta att man inte kan utesluta? Det är i princip omöjligt.

Helt plötsligt blir den trobaserade identiteten en riskmarkör i sig. Betyder det att inga organisationer som på något vis har en koppling till islam kommer att kunna få något stöd över huvud taget i framtiden? Och varför skiljer man ut just islam när det gäller den typen av frågor?

Det här väcker så många frågor. Jag tycker inte att biståndsministerns svar på något vis går in på de frågor som egentligen ställs här. Jag skulle också vilja få lite fördjupade svar utifrån de frågor som faktiskt ställts i interpellationerna.

Anf. 12 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Interpellanterna Olle Thorell från Socialdemokraterna och Lotta Johnsson Fornarve från

Vänsterpartiet uttrycker upprördhet över att Islamic Relief inte fortsatt kommer att få medel från Sida. Ledamoten från Miljöpartiet instämmer i allt detta.

Ledamoten Thorell går så långt att han säger att inga konkreta brister har konstaterats, vilket enligt mig är ett anmärkningsvärt uttalande. En konkret brist är att Islamic Relief var inblandat i en rätt omfattande skandal 2020, då hela deras styrelse fick avgå eftersom flera ledamöter hade uttalat sig antisemitiskt. En av ledamöterna, Almoutaz Tayara, hade även hyllat Hamas och prisat dem som stora män och hjältar.

Detta är enligt min mening en mycket konkret brist. Därför är det svårt att förstå hur man kan hävda att inga konkreta problem har konstaterats. Det tragiska är att Sida valde att fortsätta sitt samarbete med Islamic Relief efter dessa uttalanden.

Magnus Ranstorp, som är en erkänd expert när det gäller terrorism, skriver i en debattartikel från 2023 att Islamic Relief liksom Hamas är en del av Muslimska brödraskapet. Ranstorp skriver även i debattartikeln att han misstänker att Islamic Relief direkt eller indirekt förmedlar bistånd till Hamas i Gaza eller utomlands.

Är inte detta konkreta brister, enligt Olle Thorell? Här har vi en islamistisk organisation som på högsta nivå tydligt uttryckt hat mot judar. Det är inte någon aktivist inom organisationen som uttryckt sig klumpigt, utan det är ledarna inom Islamic Relief som gett uttryck för grov antisemitism.

När jag tittar på detta undrar jag hur Sverige någonsin kunnat ha ett samarbete med en sådan organisation. Hur kunde det någonsin hända? Och hur kan det finnas ledamöter i vår lagstiftande församling som dyker upp här i dag och vill att vi fortsatt ska samarbeta med denna organisation, som har en tydlig islamistisk och antisemitisk agenda? Vi har ledamöter här i dag som på fullaste allvar menar att skattemedel ska fortsätta betalas ut till en så kallad biståndsorganisation som är en del av Muslimska brödraskapet och vars ledning uttalat sig antisemitiskt.

Är detta något som endast dessa ledamöter står för, eller stöder Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet samma ståndpunkt? Kommer skattemedel att börja pumpas ut till Islamic Relief om Socialdemokraterna beklagligt nog skulle vinna valet? Det vore bra att veta. Jag är rätt säker på att svenska folket inte vill att deras skattemedel ska hamna hos Muslimska brödraskapet.

Något som interpellanterna inte tar upp är att länder som Tyskland och Nederländerna för länge sedan slutade betala ut skattemedel till Islamic Relief. Anledningen till detta var just organisationens tydliga kopplingar till Muslimska brödraskapet.

Att Islamic Relief har tydliga kopplingar till Muslimska brödraskapet är alltså inte ifrågasatt av någon. Men ändå har vi två ledamöter här från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som tycker att Sverige ska fortsätta stödja Islamic Relief, och en ledamot från Miljöpartiet som instämmer i detta. Det är rätt avslöjande och visar att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet

och Miljöpartiet vill att skattebetalarnas pengar ska stödja islamism.

Anf. 13 TALMANNEN:

Jag vill påminna om att enskilda personer inte bör utsättas för kritik eller omdömen här i kammaren, om det inte finns särskilda skäl för det.

Anf. 14 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Sverige är en av världens mest generösa biståndsgivare. Men det förpliktar också och medför ett mycket omfattande ansvar gentemot svenska skattebetalare.

För den som ser tillbaka på de senaste åren är det uppenbart att vi inte har haft koll på var svenska biståndsmedel har hamnat. Det är just därför regeringen driver igenom ett storstädningsarbete när det gäller biståndet. Vi ger inte bistånd för att stödja enskilda biståndsorganisationer utan för att stödja människor i nöd.

Den här regeringen står upp för hårt arbetande människor. Det finns ingen tolerans hos svenska skattebetalare för att deras skattepengar ens ska komma i närheten av att hamna i fickorna på extremister. Den här regeringen arbetar dag och natt för att säkerställa att så inte sker.

Lotta Johnsson Fornarve och Olle Thorell får gärna berätta för mig och för dem som lyssnar här i dag om det är viktigare för Vänsterpartiet och Socialdemokraterna vilken enskild biståndsorganisation, som Islamic Relief, som Sida använder som genomförandepartner än att stödja människor i nöd. För regeringen är det centrala att säkerställa att Ukrainas civilbefolkning och de människor som drabbas av hunger och svältkatastrofer i Gaza, Haiti, Mali, Sudan och Sydsudan nås av vårt humanitära bistånd. Sida ansvarar själva för att avge om vem som levererar bäst när det gäller det här uppdraget.

Detta är en viktig fråga för legitimiteten i biståndssystemet. Vi vill vara hundra procent säkra. Det är därför vi har gett instruktion till Sida att tillämpa en försiktighetsprincip. Inte en enda av skattebetalarnas hårt förvärvade kronor får hamna i fickorna hos extremister, islamister eller andra organisationer som undergräver flickors och kvinnors rättigheter.

Detta är en bred insats. Det är just därför vi har satt den välmeriterade Magnus Ranstorp i styrelsen för Sida. Detta är en bred offensiv.

Tiden då Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna strösslade svenska skattepengar runt om i världen utan att ha koll är förbi. Det är just därför vi driver igenom det här viktiga städningsarbetet.

Ledamoten Thorell sa att civilsamhället och många biståndsorganisationer är oroliga och rädda för granskningen av biståndsorganisationer. Låt mig vara tydlig: Om man har kontakt med islamister och om man ser till att pengar, till exempel genom vidareförmedling, går till organisationer som undergräver kvinnors och flickors rättigheter ska man vara rädd för den här

regeringen. Vi är på jakt efter att ta tillbaka våra egna skattemedel så att de i stället kan gå till organisationer som bedriver viktig verksamhet, utan risk för att de handlar hos till exempel antisemiter eller islamister.

Herr talman! Jag brukar uppskatta livliga diskussioner med ledamoten Risberg. Vi tycker sällan lika, kan jag konstatera, men diskussionerna brukar vara i god anda. Jag blev därför lite förvånad över de totala felaktigheter som sades i talarstolen om att regeringen skulle gå in med pengar till exempelvis HTS. Jag tror att Risberg själv känner till att inga pengar går till HTS, utan det stöd som går till Syrien går framför allt till FN-organisationer – UNHCR, World Food Programme, Unicef och UNFPA. Det skulle komma som en chock för mig om Miljöpartiet ville avskaffa de viktiga FN-stöd som går till civilbefolkningen i Syrien.

Anf. 15 OLLE THORELL (S):

Herr talman! Det finns ytterligare en dimension i detta ärende, nämligen att Islamic Relief är en av många trosbaserade organisationer. Precis som när det gäller Act, Svenska kyrkan, Caritas, PMU och Erikshjälpen är det inte onormalt att trosbaserade organisationer arbetar med bistånd. De spelar ofta en avgörande roll i humanitärt arbete då de har djupa rötter i lokala samhällen och ett förtroende som internationella organisationer utan den bakgrunden ibland saknar. Detta är en styrka i biståndet. Vi ska vara glada för att de ägnar sig åt bistånd.

Men i den politiska debatt som nu förs finns en annan ton: Organisationer med specifikt muslimsk bakgrund möts allt oftare av en generell misstänkliggörande retorik. Vi hörde alldeles nyss hur Sverigedemokraterna i den här talarstolen driver kampanjer mot organisationer med just muslimsk bakgrund och mot delar av civilsamhället – ett kulturkrig mot religionen islam och muslimer i största allmänhet.

Extremism och radikaliserad, militant islamism är förstås verkliga hot, som ska bekämpas konsekvent och utan tvekan. Där har vi ingen åsiktsskillnad. Men kampen mot extremism får aldrig innebära att den svenska staten målar ut muslimer och muslimska organisationer i största allmänhet som säkerhetsproblem. Det vore både fördomsfullt och rättsosäkert.

Herr talman! Det finns också en dubbelmoral i regeringens linje som är svår att bortse från. När det gäller civilsamhällesorganisationer ställer regeringen nu krav som är i princip omöjliga att uppfylla om man är en muslimsk organisation, men när det gäller statliga samarbeten med konfliktdrabbade länder gäller plötsligt en helt annan logik.

Jag tänker exempelvis på Somaliaaffären. Benjamin Dousa säger att den som kommer i närheten av islamister och extremister ska vara rädd för regeringen. Ja, i så fall får ju regeringen vara rädd för sig själv eftersom den ger bort 100 miljoner kronor till Somalias premiärminister, som är en erkänd antisemit, islamist och extremist.

Där säger regeringen att man måste vara pragmatisk och realistisk och förstå kontexten, men när det

gäller Islamic Relief – en organisation som har granskats otaliga gånger och där inga kopplingar till extremism har kunnat påvisas – ställer regeringen plötsligt omöjliga krav på riskeliminering.

Skillnaden i måttstock är slående. När regeringen samarbetar med Somalia vet kohandeln inga gränser, och man talar om realism och att vara pragmatisk. När det gäller Islamic Relief ställer man krav som ingen organisation i världen kan leva upp till. Det här är en dubbelmoral och ett hyckleri som är rent häpnadsväckande. Ser inte statsrådet det?

Anf. 16 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Tack, ministern, för ytterligare svar!

Självklart ska inte en enda skattekrona gå till extrema organisationer eller antidemokratiska krafter; där är vi helt överens. Jag kan därför inte låta bli att fundera över hur det kan komma sig att 100 miljoner av svenska biståndsmedel faktiskt har gått till den Hamaskramande premiärministern i Somalia eller åtminstone till närstående projekt.

När det gäller Islamic Relief i Sverige har organisationen varit strategisk partner till Sida sedan 2014, alltså i över tio år. Nu har man blivit av med stödet trots att varken Sida eller Center mot våldsbejakande extremism ser några tecken på att verksamheten är antidemokratisk eller våldsbejakande. Det finns inga tecken på detta.

Sida har dock beslutat sig för att ta det säkra före det osäkra och tillämpa den så kallade försiktighetsprincipen. Det är både obegripligt och oroande, och det bäddar självklart för godtycklighet. Jag kan verkligen förstå att hela civilsamhället nu är oroat – vilka organisationer drabbas nästa gång av den här godtyckligheten?

De som drabbas hårdast av det indragna stödet till Islamic Relief är faktiskt alla de tusentals människor som organisationen hjälper runt om i världen. Den svenska organisationen är en del av Islamic Relief Worldwide, som är en internationell humanitär organisation som har bedrivit biståndsarbete i över 40 år. Organisationen rapporterar att 14,5 miljoner människor i 38 länder har fått stöd under det senaste året. Bland annat stöttar man människor i nöd oavsett religion, etnicitet, kön eller annan tillhörighet.

Islamic Relief finns till exempel på plats i svältkatastrofens Sudan, där man bland annat hjälper svältande och våldsutsatta kvinnor och barn. Nu riskerar denna viktiga verksamhet att frysa inne, och det är allvarligt.

Självklart ska organisationer som söker och får stöd kunna granskas och kontrolleras, men det måste ske på saklig grund och baseras på fakta som går att bemöta – och rätta till, om det finns oklarheter. Islamic Relief har drabbats extra hårt därför att det pågår en tydlig desinformationskampanj mot organisationen. Det såg vi ett tydligt exempel på nyss, i form av Sverigedemokraternas framträdande här i kammaren.

Under sin tid har Islamic Reliefs verksamhet världen över genomgått mer än 500 rigorösa, oberoende

granskningar. Samtliga dessa granskningar har bekräftat att verksamheten är uteslutande humanitär och genomförs utan väsentliga avvikelser. Organisationen bedriver sitt arbete i enlighet med internationellt erkända humanitära principer och kvalitetsramverk, däribland Core Humanitarian Standard, samt Giva Sveriges nationella kvalitetskod.

Sverige ska självklart inte bidra till att underblåsa den här desinformationskampanjen, utan våra beslut måste vila på saklig grund och fakta. Försiktighetsprincipen måste självklart tillämpas på ett rättssäkert och proportionerligt sätt så att likabehandling upprätthålls. Håller inte ministern med om det?

Jag tycker att det är uppenbart att regeringen, mot bakgrund av det indragna stödet till Islamic Relief och hur frågan har hanterats, behöver se över sina riktlinjer och direktiv till Sida när det gäller utbetalning av humanitärt stöd till civilsamhällesorganisationer.

Anf. 17 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Jag tackar biståndsministern för svaret. Visst kan vi ha lite olika åsikter om vad pengarna går till i Syrien, men vi ska inte gå in på det. Somalia har dock lyfts upp här av interpellanterna, och det blir intressant att se hur biståndsministern svarar på de frågorna.

Det finns få biståndsorganisationer som är så granskade som just Islamic Relief. Precis som Lotta Johnsson Fornarve sa har organisationen det senaste decenniet genomgått 500 olika revisioner och granskningar. Merparten av dessa granskningar har initierats av olika regeringar och FN-organ, och ingen av granskningarna har funnit några som helst belägg för kopplingar till förbjudna grupper eller otillåten användning av medel.

Det är märkligt att regeringen hellre lutar sig mot den så kallade forskaren Magnus Ranstorp, som biståndsministern själv hänvisar till. Han har tydligen mer rätt än de 500 olika granskningarna, vilket jag tycker låter lite märkligt.

Jag går över till detta med antisemitiska kopplingar, vilket togs upp av en av interpellanterna här. När man fann att några personer hade skrivit icke-bra saker på nätet agerade man; man tog avstånd offentligt och såg till att dessa personer inte längre hade någon som helst roll inom organisationen. En granskning ledd av Storbritanniens före detta justitieminister Grieve fann inga belägg över huvud taget för institutionell antisemitism.

Detta kan jämföras med exempelvis regeringens samarbetsparti, som gång efter annan uppmärksammas för antisemitiska uttalanden och väldigt många gånger har kritiserats av SKMA. Partiet fortsätter att få skatte-medel.

Sedan är frågan om det finns några kopplingar till Muslimska brödrskapet. Nej, det gör det inte – Islamic Relief är en helt oberoende humanitär organisation utan politiska kopplingar till något i något land. Organisationens styrning, kontrollsystem och oberoende tillsyn säkerställer att verksamheten är fri från politisk

påverkan och att resurser endast används för humanitära syften.

Anf. 18 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja förenkla debatten lite så att vi får tydliga besked.

Om jag inte missförstått saken är interpellanterna biståndspolitiska talespersoner för Socialdemokraterna respektive Vänsterpartiet. Vi vet att Islamic Relief är en del av Muslimska brödraskapet. Det har slagits fast flera gånger. Vi vet att flera personer som ingår i Islamic Reliefs ledarskap har uttryckt grova antisemitiska åsikter.

Är detta verkligen en organisation som de biståndspolitiska talespersonerna för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill stödja? Är det sådana organisationer som ledamöterna anammar? Tycker ledamöterna verkligen att det stärker trovärdigheten för svenskt bistånd om man samarbetar med en sådan organisation?

Svaret är egentligen ja eller nej. Antingen stöder ledamöterna den här islamistiska organisationen, eller också gör de inte det. Frågan är inte bara vad man tycker om Islamic Relief, utan frågan är vilka krav Sverige ska ställa på organisationer som får svenska biståndsmedel.

Om ledamöterna tråkigt nog skulle stödja en sådan organisation undrar jag hur de ser på de antisemitiska uttalanden som har kommit från Islamic Reliefs ledarskap och hur de ser på kopplingarna till Muslimska brödraskapet. Det finns mycket belägg för detta.

Anser ledamöterna att Sverige borde stödja en så kallad biståndsorganisation som enligt andra europeiska länder är en del av Muslimska brödraskapet? Det har andra europeiska länder slagit fast, och de har slutat betala ut bistånd till Islamic Relief. Eller förnekar ni helt och hållet att Islamic Relief är en del av Muslimska brödraskapet, trots de omfattande belägg som finns för det?

Hur många gånger får en biståndsorganisations ledarskap uttrycka sig antisemitiskt innan Sverige avslutar sitt samarbete med biståndsorganisationen?

Anf. 19 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Den här regeringen kommer alltid att värna om skattebetalarnas pengar. Jag har förvånats under den här debatten av hur pass viktigt det är för S, V och MP att en enda, enskild organisation ska få miljarder av skattebetalarnas pengar.

Det har sagts att pengarna blir infrysade och att människor inte får ta del av pengarna. Det stämmer inte. Exakt samma belopp kommer nu att kanaliseras, via Sida, till andra humanitära aktörer, där Sida inte bedömer att det finns risk för att pengarna hamnar i händerna på extremister, islamister eller annan antidemokratisk verksamhet. Det är obegripligt att ledamöterna kan tycka att det är så viktigt att organisationer som Unicef, World Food Programme och UNFPA inte ska få pengar till förmån för specifikt Islamic Relief, som man tycker ska få dessa pengar.

Ledamoten Johnsson Fornarve frågar: Vilka kommer att drabbas härnäst? Det är bara att läsa Sidas instruktion, som regeringen har fattat beslut om. Det är organisationer som stöder antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism och terrorism eller undergräver kvinnors och flickors rättigheter. Svårare än så är det inte.

Jag vill därför fråga Socialdemokraterna och Vänsterpartiet: Är er intention vid ett eventuellt regeringskifte att den instruktionen ska rivas upp? Kommer ni att tillåta att pengar går till organisationer som undergräver kvinnors och flickors rättigheter och som stöder antisemitisk verksamhet eller i allra värsta fall terrorism?

Många andra typer av verksamheter träffas också av instruktionen. Ett konkret exempel är när det visade sig att svenska skattemedel hade gått till workshops och panelsamtal där representanter för Hamas och Palestinska islamiska Jihad närvarade. Resultatet blev att jag kallade upp Sidas dåvarande generaldirektör. Han redogjorde tydligt för att det inte fanns någonting i Sidas verksamhet som förbjöd eller förhindrade att samtal som finansierades av oss men där terrorister närvarade skulle kunna äga rum.

Som ett direkt resultat av den nya instruktionen, att man dessutom ska tillämpa en försiktighetsprincip, går det inte att finansiera den typen av verksamhet med svenska skattepengar.

Är det den typen av verksamhet, en workshop med terrorister och islamister, som Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tänker sig att svenska skattepengar ska gå till? Finns panelsamtal med Palestinska islamiska Jihad och Hamas också med på den biståndspolitiska agendan från vänstersidan?

Flera har tagit upp frågan om Somalia. Vi bedriver viktigt biståndsarbete och framför allt humanitärt arbete i många länder med styren där det finns antisemitism och islamister. Ska vi inte kunna göra viktiga humanitära insatser i exempelvis Afghanistan? De 100 miljonerna, som ofta tas upp, har gått till Världsbanken och UNDP. Exakt samma fondstruktur stöttade den tidigare regeringen 2018. Tidigare socialdemokratiska regeringar har stöttat UNDP i alla tider, i nästan alla geografier.

Det är klart att Världsbanken och UNDP måste följa Sidas instruktion. Jag undrar om Vänsterpartiet och Socialdemokraterna sitter på någon information, kopplat till Världsbanken och UNDP? I så fall är jag mycket intresserad av den. Vi har inte hittat någonting i Världsbankens eller UNDP:s verksamheter som antyder att pengar skulle gå till antisemitisk eller icke-demokratisk verksamhet.

Anf. 20 OLLE THORELL (S):

Herr talman! Benjamin Dousa gör ett retoriskt trick där han målar upp en halmgubbe, attackerar den och försöker pådyvla oss uppfattningar vi inte har. Självklart kommer vi inte att tillåta att biståndsmedel går till extremism, terrorism och annat. Det är bara dumheter. Det gör vi självklart inte.

Jag kan garantera även en annan sak: Vi kommer att stå upp för rättsstatens principer. Detta handlar nämligen inte bara om Islamic Relief. Det handlar även om principerna för svensk förvaltning och svensk demokrati. I en rättsstat fattar myndigheter beslut byggda på fakta, tydliga kriterier och proportionerliga riskbedömningar. Man fattar inte beslut som bygger på misstankar, associationer, fördomar eller vad trollarmén på Twitter eller X tycker för tillfället, och man fattar inte beslut som bygger på hypotetiska scenarier om vad som möjligen skulle kunna inträffa någon gång i framtiden. När staten börjar fatta beslut på sådana grunder öppnar man dörren för godtycke, och godtycke är alltid rättsstatens motsats.

I dag handlar det om Islamic Relief och för den delen även om Olof Palme International Center, som också kapas av partipolitiska skäl. Vi ser att partipolitiska kampanjer riktas mot olika biståndsaktörer och att misstänkliggörandet sprider sig. Det är en farlig väg man är ute på.

Sveriges styrka är att vi har haft en oberoende förvaltning, tydliga regler och beslut som fattas på saklig grund. Det är en tradition som bygger starkt förtroende för staten i vårt land. Det handlar om vilket samhälle vi vill ha, antingen ett samhälle där staten fattar beslut grundade på fakta, rättsstatliga principer och lika behandling eller ett samhälle där misstankar, fördomar och politiska kampanjer börjar styra myndighetsbeslut.

Jag och Socialdemokraterna vet var vi står. Vi står upp för rättsstaten.
(Applåder)

Anf. 21 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Herr talman! Tack, ministern, för ytterligare svar!

Det som är viktigt för oss är att alla organisationer som söker humanitärt bidrag via Sida ska behandlas lika och inte godtyckligt. Det är precis det som den här debatten handlar om. Våra system måste helt enkelt vara rättssäkra.

Självklart ska våra skattemedel gå till att stödja mänskliga rättigheter, demokrati och kvinnors och flickors rättigheter. Det tycker vi är jätteviktigt.

Ministern frågade om vi inte kan stödja auktoritära länder som Somalia och Afghanistan. Det kan vi naturligtvis göra, men biståndsmedel ska inte gå direkt till att stödja auktoritära ledare, som i exemplet med Somalia.

Att Islamic Relief nu nekas alla bidrag är helt oförståeligt. Organisationen har varit en betrodd och uppskattad partner till Sida i över tio år och har erhållit ett relativt stort stöd för sitt humanitära arbete. Ingen allvarlig kritik har riktats mot organisationen under hela den tiden, snarare tvärtom. Organisationen har fått gott omdöme vid tidigare utvärderingar. Trots det har Sida nu sagt nej till organisationens ansökan när det gäller humanitärt stöd.

Varken Sida eller Center mot våldsbejakande extremism ser några tecken på att verksamheten är antidemokratisk eller våldsbejakande eller att det i nuvarande styrelse och ledning finns kopplingar till sådana

miljöer. Trots det har man dragit in stödet till organisationen, eftersom man har tagit det säkra före det osäkra och använt denna märkliga försiktighetsprincip, som öppnar upp för godtycklighet och rättsosäkerhet.

Det får konsekvenser även för andra organisationer. Hanteringen av Islamic Relief har med rätta oroad stora delar av civilsamhället och har även lett till en JO-anmälan. Det är mer än uppenbart, tycker jag, att något måste göras. Riktlinjer och direktiv till myndigheten Sida behöver ses över, så att de principer som tillämpas i samband med beviljande av bidrag till civilsamhället är rättssäkra och proportionerliga, så att likabehandling upprätthålls. Håller inte ministern med om det?

Anf. 22 Bistånds- och utrikes handelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Jag kan inte tolka detta på annat sätt än att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet avser att riva upp den instruktion som regeringen har fattat beslut om och som säkerställer att inte en enda svensk skattekrona hamnar i närheten av islamister, terrorister eller andra personer som undergräver flickors och kvinnors rättigheter. Det var ju under den tid då Socialdemokraterna styrde som pengar kunde gå till workshops och panelsamtal med Hamas och palestinska Islamiska jihad. Det är slut på det nu.

Den här regeringen kommer alltid att stå på hårt arbetande människors sida. Det är därför vi stoppar det slöseri som skett med den modell som Socialdemokraterna byggde upp. Det är slut på pengar till islamister och antisemiter. Det är slut på det korruptionsliknande upplägg som innebar att organisationer närliggande socialdemokratin fick egna fördelar. Allt det där rensar vi ut. Vi städar upp för att säkerställa att svenskt bistånd är organiserat, tryggt och säkert och att svenska skattebetalare får valuta för sina egna pengar. Det handlar om att hjälpa människor och se till att så lite som möjligt hamnar i byråkrati och administration.

Ordet *säkerställa* vill jag betona. Jag tolkar det som att vänstersidan i Sverige är benägen att ta helt andra risker. En 40-procentig risk att pengar hamnar hos antisemiter kan vi väl leva med – ingen kan vara 100 procent säker, menar man på vänstersidan. Den typen av risker är inte den här regeringen beredd att ta. Steg för steg rensar vi upp i biståndet. Instruktionen till Sida, där vi tillämpar en försiktighetsprincip och säkerställer att pengar inte hamnar hos terrorister och islamister, har varit en viktig del i det bygget.

(Applåder)

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 6 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2025/26:144 Nordisk verkställighet i brottmål

2025/26:147 Effektivare gränsöverskridande inhämtning av elektroniska bevis
2025/26:155 En mer rättssäker och effektiv domstolsprocess

Motion

med anledning av skr. 2025/26:122 Riksrevisionens rapport om statens arbete med underlag och utvärdering inom det klimatpolitiska ramverket
2025/26:3924 av Katarina Luhr m.fl. (MP)

§ 7 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 5 mars

2025/26:368 Redovisning av budgeteffekter
av *Peder Björk* (S)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)
2025/26:369 Förlossningsvården i Region Skåne
av *Rose-Marie Carlsson* (S)
till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)
2025/26:370 Transportkapacitet efter stormen Johannes
av *Malin Larsson* (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 5 mars

2025/26:569 Stängning av moské
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:570 Pakistans kärnvapen
av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:571 Rimliga betaltider för att rädda jobb, tillväxt och investeringar
av *Rashid Farivar* (SD)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)
2025/26:572 Spänningarna mellan USA och länder i Latinamerika
av *Håkan Svenneling* (V)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:573 Risken för kärnvapen i Iran
av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:574 Uppföljning av Trafikanalys förslag om färdtjänstutredning av kriterierna för färdtjänsttillstånd
av *Malin Östh* (V)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:575 Ivos prövning av tillstånd för skyddade boenden och risk för minskad skyddskapacitet

av *Martina Johansson* (C)
till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:576 Flytt av funktioner inom Myndigheten för civilt försvar från Karlstad till Stockholm

av *Daniel Bäckström* (C)
till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:577 700 000 människor i fattigdom

av *Fredrik Lundh Sammeli* (S)
till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 10.11.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
§ 4 Svar på interpellation 2025/26:357 om Sveriges EU-avgift i förhandlingarna om nästa långtidsbudget	1
Anf. 1 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	1
Anf. 2 MATILDA ERNKRANS (S).....	2
Anf. 3 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	2
Anf. 4 MATILDA ERNKRANS (S).....	3
Anf. 5 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	4
Anf. 6 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 7 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	5
§ 5 Svar på interpellationerna 2025/26:359 och 360 om rättssäkerhet och civilsamhällets roll i svenskt bistånd	5
Anf. 8 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	5
Anf. 9 OLLE THORELL (S).....	5
Anf. 10 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	6
Anf. 11 JACOB RISBERG (MP)	6
Anf. 12 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	7
Anf. 13 TALMANNEN.....	8
Anf. 14 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	8
Anf. 15 OLLE THORELL (S).....	8
Anf. 16 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	9
Anf. 17 JACOB RISBERG (MP)	9
Anf. 18 NIMA GHOLAM ALI POUR (SD)	10
Anf. 19 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	10
Anf. 20 OLLE THORELL (S).....	10
Anf. 21 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V).....	11
Anf. 22 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	11
§ 6 Bordläggning	11
§ 7 Anmälan om interpellationer	12
§ 8 Anmälan om frågor för skriftliga svar	12
§ 9 Kammarkens åtskildes kl. 10.11	12